

Ўзбекистон адабиёти ва сан'ати

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬАТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiga boshlagan

• 2006-yil, 18-august

• № 33 (3862)

ЯНГИ ИЖОДИЙ РАФБАТ

Ўзбекистон истиқололиқ
ун беънийлиги арафасида Президентимиз Фармони билан фан, техника, адабиёт, санъат ва мөмнорчилик соҳасида янги Давлат мукофотларининг таъсис этилиши ижодкор зиёдилар фаолиятини кўллаб-куватлайдиган ривож топтиридан катта ва муҳим воеқа бўлади.

Президент Фармони фан, адабиёт, санъат ва мөмнорчилик соҳасида аввал берилган Давлат мукофотларининг мавзенини саклаб қолганилиги миллий тарақкӣтишимизнинг тадрижийлигини намоён қилиди. Айни вактда, янги таъсис этилган мукофотлар ижодкор соҳаларнинг барчасини яхлит тизим шаклида камарб оладиган ва жаҳондаги энг нуфузли мукофотлар таҳрижасини назарда тутиб тузишган мукаммал низомга эга булади. Шу тарзда асарларга кўйиладиган талабларни ҳам, улар учун инъом этиладиган моддий ва маънавий рағбатларни ҳам сифат жihatидан янгиланидан ва жаҳон андоzlарига мос келадиган юқум даражага кўтарилиди.

Янги таъсис этилган уч йўналишдаги давлат мукофотлари тизимида адабиётни маҳсус ўрин берилган. Адабий йўналишдаги биринчи даражали Давлат мукофотлари ўзбек адабиётининг ривожига улан хисса бўлиб кўшилган, кенг жамоатчиликимиз томонидан эътироф этилган, халқаро миқёсда миллий адабиётимизнинг обрў-эътиборини кўтаришига

хизмат қилган, улкан ижтимоий аҳамиятга эга бўлган юқсак савидаги шеърий, насрой ва драматик асарларни қўйсанни. Низомда аниқ кўрсатилган. Шу билан бирга, ўзбек адабиётига мансуб энг нодир асарларнинг хорижий тилларга қилинган етук таржималари ва адабиётшunosлиq йўналишидаги фундаментал тадқиқотларни ҳам ҳар қайсиси энг кам ойлик иш хакининг 500 баробарига тенбут бўлган биринчи даражали Давлат мукофотлари билан тақдирланиши белгилаб кўйилган.

Адабиёт соҳасида ҳар қайсиси энг кам ойлик иш ҳакининг 300 баробарига тенбут бўлган иккичи даражали Давлат мукофотлари билан ўзбек адабиётиниң ривожидаги мунисоб ўрин эгаллаганга етук бадий ва публицистик асарлар, жаҳон адабиётидан ўзбек тилига қилинган энг яхши таржималарни тақдирланади. Ушбу Давлат мукофотларни адабиётшunosлиq соҳасидаги мукаммал тадқиқотларга, публицистик асарларга ва жаҳон тилларидан қилинган бадиий таржималарни ҳам берилиши милий ва умумисоний қадрингарларни йўлгулаштиришаде улуг максадга хизмат қилиди. Давлат мукофотлари танловидаги гоилиб чиқкан адабиёт дарслеклари ҳам бу мукофот сазовор саводи мумкинлиги таълим соҳасини рivojlanishiغا муҳим хисса бўлиб қўшилди.

2007 йилдан бошлиб мустақилик байрами арафасида Президент Фармони билан бериладиган янги Давлат мукофотлари энг етук ижодкор зиёдиларимизни милиатидан ифтихорига сазовор бўладиган улан имлйи ва бадиий кашfiётлар килишага илҳомлантиради. Бундай кашfiётлар мамлакатимиз ҳаётини янгилаш, кучли давлатда кучни жамийт сари юксалиб бориши, иктисад ва маънавиятни янги тархиҳи босқичларга кўтариши каби олижабо мақсадларга хизмат килиши шубҳасизиди.

Пиримку ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон ҳалқ ёзувчи

Боши биринчи бетда.

"Хамса"нинг янги нашрига бош ўйнаганлар сафида бир умр Навой ижоди ошиғи ва толмас тадқиқотчиси, шоир ҳайт ўйлуни ёртган китоб муаллифи, колаверса, "Хамса"нинг ҳар бир достонини тадқиқот дараражасида ўрганиб, тўртта китоб чоп этирган олим Азиз Каюмов, навоийшунос, Навий асарлари ҳакида йигирматача китоб яратган Абдуходир Хайтиметов бор. Шунингдек, Навий ҳажвиёт ҳакида иккита саломкли тадқиқот яратган устоз Абдурашид Абдугафуров, улуғ шоир ижодидаги тасаввур таймойиллари тадқиқотчиси, ташникли олим Нажмиддин Комилов ҳам улар каториди.

Абдуходир Хайтиметов матнини ўшинослини ҳакида маколаларидан бирида "Навийнинг битта сўзини тузатиб, яны тўғри ўқиси адабиётда қашfiйт хисобланади", деган фикри охир этганди. Йигирма жилдликнинг ёттини жилди — "Хайрат ул-абор"ни Абдуходир Хайтиметов профессор Иброҳим Ҳажкулов билан нашира тайёрлаганларида устоз Порсо Шамсиев тайёрланган нашридана бир сўзи жуда ўрини тузатишган. "Хамса"нинг 1960 йилги нашрида:

Жисминга тиф очса ўлум зўрни —

мираси йигирма томликтин ёттинчи жилдиди:

Жисминга тиф очса ўлум развани —

ҳолида тузатиб берилган.

"Хамса"нинг ушбу янги нашри бу хилдаги тузатиб ўқисларга анча бойдир. Шунингдек, "Хамса" матнидаги оят ва ҳадислар имлосига янгич ёндашиш таблари ҳам маълум маънода инаебатга олинган.

"Хамса"нинг сўзга ўта бойлиги, мин бир хил тушунчалар ифодаси учун бир сўзниң бир неча маъноларда кўллашниши. Шарқ адабиётига хос тарихий ва диённишорларга бойлиги, бир жиҳатдан, асар салобати ва муаллиф дахоси мислини намоён этган бўлса, иккинчи жиҳатдан, ҳар кандай зукко китобхонни ҳар бир саҳифада ўнлаб маротаба чукур ўйга толдириши, фикрини ларзаси солиши, ҳайратга чўмдириши билан жумбоклар хазинасини эслатади.

Чунонки, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Энди "Фарҳод ва Ширин"дан бир байт мазмуни, матнини ўзасидига кутиши шилдига берилган:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Мумтоз асар матни матнину осучун чексиз майдон. У фикр тўпини истиған-

шизигини намоён этган бўлса, иккинчи жиҳатдан, ҳар кандай зукко китобхонни ҳар бир саҳифада ўнлаб маротаба чукур ўйга толдириши, фикрини ларзаси солиши, ҳайратга чўмдириши билан жумбоклар хазинасини эслатади.

Чунонки, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Сокий, олиб кел майи ёқутранг,

Куй хати Бадодгача бедаранг.

(Хайрат ул-абор"дан)

Навой замонида пиёлаларнинг ташки зйнатларидан ташқари, ичидаги ҳам узарх алланга бўлган. Аникки, энг юкори гардиши зизикка кўйилгани — энг тўласи, лиммо-лимидир. Майхўрлар ани узориги учун гардиши зизикни "хати Бадод" дейшишган.

Янги, қўйидаги байтда ижодкорнинг сокиёти мурожаатида "Хати Бадод" биримкасига дуч келамиш:

Санъатшунослик фанлари доктори Дилфуз Раҳматуллаевага ўзбек Миллий академик театри директори, ҳалқ артисти Ёқуб АҲМЕДОВ билан сұхбати бугунги саҳна санъатидаги жағдай, шунингдек, у бошқарған театр ҳәдти хусусида кечди.

— Ёқуб ақа, сиз раҳбарлик кила-ётган театр барча давларда республиканият етакчи жамоаси бўлган. Бу ерда саҳна юзини кўрган асарлар кейинчалик вилоятлар саҳнада-рида ўз умрини давом этигандар. Шу туфайли уни театрлар учун лабора-тория деб аташган. Театрнинг бугун-ги хосусида субҳатласа.

— Театрда ижод давом этмоқда. Турли жанр ва даражадаги спектакллар кўйиляти. Аммо уларнинг сависи та-лаб даражасидан, замонавий талабарга жавоб берадими, деган савон мени доимо кўйинаяд. Бъазан ўзимизга ортича бахо берамиш: у ягона миллий театр, унга етадигани йўқ; спектаклла-ри ҳам юксак даражада, деймиз. Бирор турли гўрисини яйтидан, ҳаммамиз истайдиган юксак сависа бъазан асарларнида етишмайди. Театрда замон талабарнига жавоб берадиган асарлар ҳам бор. Мен ўша спектакллар топширилиши вактида мутахассисларнинг фикрини ўшиганимда, шу театрга дахлорли-гимдан мағрурланман. Шундай бўла-да, театрдаги томондаги юксак сави-ли спектакллар кам.

Саҳна санъатининг бугунги ват-зифларини нималарда деб билади-

— Вазифа, менимчя, ягона. Бирор боландарвуз туюлса-да, мана шу тўзал ўзбекистон аталиш ватанди яшар экан-ми, шу турокнинг чангини ютган, унинг кўшиддан бахраманд бўлган санъаткор сифатида уни яна ҳам юк-салтиришга хисса кўшишимиз даркор. Театрнинг асосий вазифаси, қандай бўлмасин, шу мамлакат сиёсати, у тут-ган йўлга камарбаста бўлишдан иборат. Кўйган асарларимиз юксак сави-ли спектакллар кам.

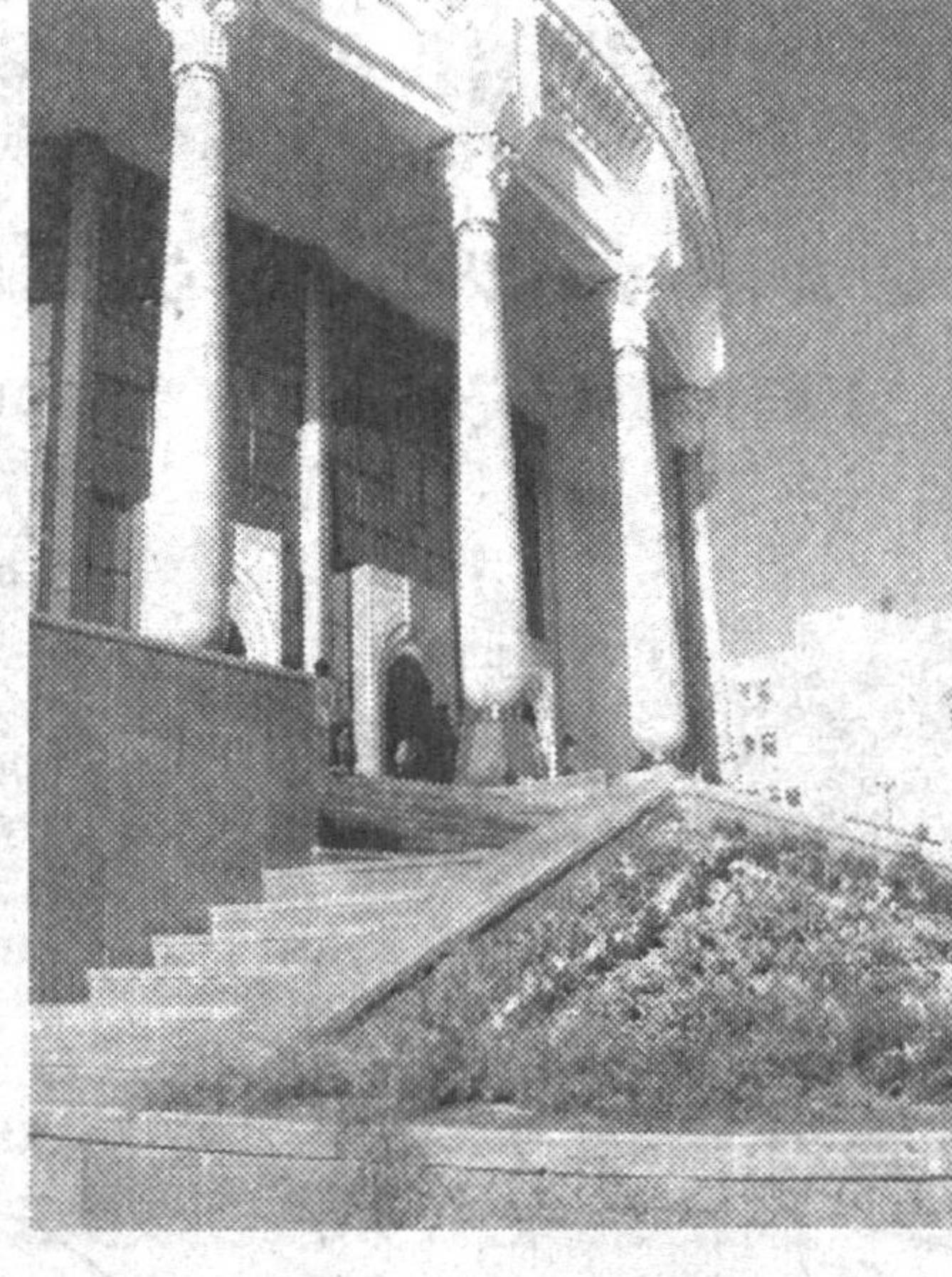
Саҳна санъатидаги бугунги ҳолатда масуль кишилардан бирни сифатида, ўз вазифаларини-ни мимада деб биласиз?

— Шу театрга кириб келганимга, мана, бу йил элизи йил бўлади. Номзодим раҳбарлика тақдим этилганда, жамоа кўллаб-куватлаганига ҳам ўн тўрт йил бўялти. Шундай биринчи бор масъул шахс сифатига айтган гапларим ҳали ёдимда: «Мен орангизда кatta бўлдим, шу катта оиласинг иссиқ-со-вугини кўрдим. Мен артистман. Амал ўткични, лекин менга берилган имко-ният дараҳасида дардинизга шерик бўлишига, оғирингизга енгил килишга, катта жамоани битта силладек жиспаштиришга, шу саҳнада яхши асарлар та-кдим этишишга ҳаракат килиман. Агар энломасам, яна орангизга қайтаман, мен ишимиш шунга қараб ўйнлатираман. Хозир эса, сизлардан битта нарасин сўрайман, талаб этаман: «ўз ишингизга

фидойлик билан, садоқат или ёнда-шинг, тартиб-интизомга, шу театрга шаклланган коидаларга риоя килинг. Ана шунда биз бир тану бир жон бўла-миз, битта оила бўйиб ишлаймиз». Шун-га ҳозига қадар амал килиб келилман.

Ўз ишимдан кониқамани, йўқми? Тўғри яшамимани, жамоа орасиди си-лган ишларидан ўзим розиманим? Та-бий, бу саволлар бъазан ўйуни қочи-ради. Мен бир нарсадан маминуман. Бу театрга жуда кўп нарсаларни кўрдим. Эсласам, баданларни жунжикадиган, кўзимга ўш келдиган ҳолатлар бўлди, кўп синовлардан

Ё.АҲМЕДОВ: — ўтдим. Ҳаммамиз

ТОМОШАБИН – ТЕАТРНИНГ ЖОН ТОМИРИ

инсонимиз, ўзимизга яраша ютуғимиз, камчилигимиз бор. Очиги, ўзига бирор ошириб баҳо бериш, улуғлика интилиши санъаткорга теккан касал... Лекин ҳар қандай холатда ҳам, одам ўз ўнни-ни, имкониятини билib, иш килиши керак. Адолатли бўлишига ҳаракат қилиман. Бу жуда оғир вазифа. Агар театрга 60 да-зиёд актёр бўлса, уларни иш билан банд килиш, ролгари жалб этиш лозим. Актёр, аслида ўз ижодидан мам-мийн бўлиши керак. Мамнун бўлиши учун эса бор вуҳуди билан меҳнат килиши, изланиши ва... топшиз зарур.

Сўнги йилларда театрга кўплаб ёшлар кириб келди. Сиз улардага кониқасидан?

— Биз ёшларга ишонч бўйдиримиз. Хоҳ ўз жеҳиссёр бўлсин, ҳоҳ актёр, иштедоди, ҳаракати керак. Адаботи тақдим этишини, оғирни ўйнайман. Бу жуда оғир вазифа. Агар театрга 60 да-зиёд актёр бўлса, уларни иш билан банд килиш, ролгари жалб этиш лозим. Актёр, аслида ўз ижодидан мам-мийн бўлиши керак. Мамнун бўлиши учун эса бор вуҳуди билан меҳнат килиши, изланиши ва... топшиз зарур.

Хоҳида санъаткорни сифатида, ўз вазифаларини нимада деб биласиз?

— Шу театрга кириб келганимга, мана, бу йил элизи йил бўлади. Номзодим раҳбарлика тақдим этилганда, жамоа кўллаб-куватлаганига ҳам ўн тўрт йил бўялти. Шундай биринчи бор масъул шахс сифатига айтган гапларим ҳали ёдимда: «Мен орангизда кatta бўлдим, шу катта оиласинг иссиқ-со-вугини кўрдим. Мен артистман. Амал ўткични, лекин менга берилган имко-ният дараҳасида дардинизга шерик бўлишига, оғирингизга енгил килишга, катта жамоани битта силладек жиспаштиришга, шу саҳнада яхши асарлар та-кдим этишишга ҳаракат килиман. Агар энломасам, яна орангизга қайтаман, мен ишимиш шунга қараб ўйнлатираман. Хозир эса, сизлардан битта нарасин сўрайман, талаб этаман: «ўз ишингизга

ва, Дилноза Кубаева, Гулчехра Эшон-куловларни жамоага кабул килидик.

Баъзи истеъодиди актёрлар бир неча йиллардан бери саҳнада образ яратмайтанини қандай изоҳлашибиз?

— Биз ҳозир сиз билан очиқ гапла-шаязим. Биласизми, баъзи актёрлар «Мен ўйнамас факат шу ролни ўйнайман, тамом-васалом», деб турли олиш-ганида ичимдан зил кетаман. Раҳбар

учун жамоа олдида кимгайдир «Биродар, бу рол сизга тўғри келмайди», дейи-шанини ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Чамаси бундан ўн-ўн беш йил аввали гўзбатимизда театр актёрларининг саҳнадан ташкири ўзини ўёқ-бўйка ўтишини маъкулламайман, ишоддиг эдингиз. Хозир ҳам шу Фикрдамисиз?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Театрдан ташкирида ҳам шу принципга амал киласизми?

— Амал оғирни ўтишибишига жардидан.

Чамаси бундан ўн-ўн беш йил аввали гўзбатимизда театр актёрларининг саҳнадан ташкири ўзини ўёқ-бўйка ўтишини маъкулламайман, ишоддиг эдингиз. Хозир ҳам шу Фикрдамисиз?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Борлигича айтишга ва бу билан кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Билан бандирилганда кимнинг кимдир.

Ташкирида ҳам шу актёрларни кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи актёрларни кимнинг кимдир, бўлганда жамоа кимнинг кимдир. Амал оғирни ўтишибишига жардидан ўтарибди. Чунки таҳнадар даражасида

Билан бандирилганда кимнинг кимдир?

— Биласизми, баъзи ак

КАМЗУЛ ХАНГОМАСИ

Июнятхон ойнининг
Белларида боди бор.
Лек камзул бутун экан,
Оғрикниң не ёди бор?!
Бахмал камзул, оҳ, камзул,
Пахтали, юмшок камзул,
Совқотиримас, терпламас,
Кишу ёз ўрток камзул.
Фасон эмас ортиқча,
Кадрдан-ки, минг йиллик.
Кўлда чушиб солинган
Пахталаир бир энлик.
Дунё азал бир камдир,
Рўзгор бўлар ул-бўлсиз.
Лек тасаввур кўмайсиз
Ойижоннам камзулсиз.
Гапни чўздим, халим —
Кетди бир от тарқалиб,
Хуллас, бир кун бехосдан
Камзул қолди йўқолиб.
Аввалига хотиржам
Излаши ёшу кари,
Ахир, кочиб кетмас-ку
Камзул оёқ чиқариб!
Лекин камзул йўқ эди,
На уйда, на айвонда.
Сандикдан ҳам чиқмади,
На жавон, на тахмондан.
Бир кун ўтда шу таҳлит,
Уйла; изла, топ билан,
Хой, эшикни очганда,
Деразани ёп! — билан.
Топлимагач камзулжон,
Келинноша пидларб,
Юмшок, исисик жемперни

Кўйган эди кийдириб, —
Лахза ўтмай ечилид
Замонави бу либос,
Ой дер: “Синтетика —
Бизга хечам эмас мос.
Темир кўйлак кийгандек
Нафас олмас баданим,
Юрагим бехол бўлди,
Оғирлаши кадамим”.
Эртасига ойжон
Касал билиб қолдилар,
Йўтал билан хансирашиб,
Оғир нафас олдилар.
Шомдан кейин ойжон
Ўтвондилар “вой-вой” лаб.
Белга иссиқ сув кўйиб,
Бошга рум ролмай болайлар.
Козончада кайнаиди
Милтилаб дармон шўрава,
Тўхтамади камзулни
Хўсташни, кавла-кавла.
— Отгансан бир бурчакка,
Кайди эди кўзларинг?
Камзулларини йўқотиб,
Топлияспан ўзларинг?
Курнишдан бир гариб,
Кўнгли ярим эдилар.
— Чолим бўлса, камзулим
Йўқомлассиди, — дедилар.
Лекин келин жонидан
Ўтиб кетди битта гап:
— Караганда қолмасин
Хеч ким боривора караб.
Ича ютиб аламин
Келинжон “Майли...” деди.

Ж.МИРЗО чизган сурат.

Яхши лутф ҳам, ёмон сўз ҳам бир оғиздан чиқади. Яхши сўз кўнгилларга равшаник бахш этса, ёмон гап — сўкниш, қарғи, гийдат дилингизни хуфтон қиласди. Ёмонлик орқали инсон дилидаги бор иллатлар юзага чиқади. Бу иллатлар маънавий-руҳий иқлимини, инсоний муҳитни лойкагибина колмай ёшлар тарбиясига ёмон таъсири кўрсатади. Инсоний комиллик йўлигағов солади.

Бу хусусда сўз юритишдан оддин Сергиф Есенининг Эркин Вожидов таржимасидаги ушбу мисраларига этибор бор берайлар.

Деҳқон солиқ борасидаги гапга чиқар ҳар қандай издан,
Инкэ оёқ орасидаги сабилин ҳеч кўймас оғиздан.

Буни қаранг, қавмдошларининг сўкинночилиги шоиринган ҳам этиборидан четда қолмаган экан. Албатта, сўкиниш айрим ҳалкларди одатий ҳол бўлиб кетган, улар оғзаси нутқда ҳар сўзига бир сўзиши камзулларни тўймайди. Шу боис ўзларини бунга учналик этибор бернишмайди. Ариимида хизмат қилганимда, бир тенгдоридан билан мушташиб кетгандик. Бизларни ажратиб кўйган пропоршик жиққамушт бўлганим сабабини сўради. “Мени сўди”, дедим. У кулид, “Шунга уришингарларми, бу бизнинг энг яхши гапимизни”, деб айламга қодди. Ушандага ўзларини буюк маданият соҳиби сифатидаги улуғлардан чарчамагланаринг бучалик беларда гапиришини кўриб хайрон бўлганди. Кейинчалик уларнинг характери билан танишмади бир иккинчи саглигандага албатта сўкиннамасдан туролмаслигини кўриб ажланмай кўйдим. Ҳатто ўзим ҳам, маъносини тушунмасдан, анча-мунча сўкишларни ўрганди.

Яхница футбол бўйича жаҳон чемпионатининг ҳал қиувлари дакиқаларида Франция командасининг капитани Зидан италияниң ўйинчиги боши билан бир уриб қулатганига хаммамиз гувоҳмиз. Кўрднинги, бир оғиз ножай сўз накадар курдат касоб этиб, не-не мустаҳкам ироидалини кишиларни ҳам мувозантдан чиқаришига кодирлигини!

Бизнинг миллатдошларини орасида ҳам бундай сўконич кимсалар йўқ эмас, албатта. Шундайлар ҳам борки, ножоиз сўйларни жанжир халқасидай чунонам тизадиларки, бундан еру осмон ларзага келгандай бўлади. Атрофдаги одамларномуслуг ўлганидан “кандиди, ер ёрлиса унинг тагига кириб кетсан”, деб юборганини билмай келишади.

Германнига бориб келган бир касбдошизм гапириб берган эди. Улар шахар айланни юриб ўша ёқда ўн беш

Тўқилемаган тўғимма

Ётар чоғи оҳиста
— Ойжон, ойи... — деди, —
Елкангиз, беллингизга
Иссиқнина ёт сурай,
Томоғингизга асан —
Кўшилган сарёф сурай...
Бир қараш қўидлар-ки,
Ойжон — мисоли ўқ,
Ғудрандилар: “Камзулсиз
Бу ишининг фойдаси йўқ!”
Кейин ноилож каби
Чуиздилар оғрининг,
Келил аста авайлаб
Кўйлакларини тортиб —
Кўтарди-ю... “Во-ой!” — деди,
Бу — чиними ё хазил:
Кенг кўйлакнинг ичидан
Кўйлган эди камзул!
Иккя кун-ки, ҳамманинг
Ороми олган камзул,
Беркинвоби ойини
Шу кўйга соглан камзул.
Тивитлари тўкилган,
Юмшок, жонахон камзул,
Лекин қадр бобида
Ўзи бир томон камзул.
Хуллас, чиқди офтоб
Ёриб кора булатни,
Хонадонин чакмоқдек
Гулдираф кулгу тутди.
Лекин ҳаммадан кўпроқ
Яшинаб юзу кўзлари
Котиб-котиб қулдилар
Ойижоннинг ўзлари.
Очилими ўртада
Изоҳ, гина дафтири,
Шу заҳоти тузалди
Ойижоннинг дардлари.
Ўғил, кизлар согинса
Рахматли ойисини,
Ду билан эслашар
Камзул ҳаномасини.

ДАЛА-БОҒДА БЕЛЛАШУВ

ҳар гапидек, фёвсиз ўтади.

Шу йилнинг 20 август — якшанба куни
Бўстонлиқ туманинг Чорбог худудида жойлашган “Езувчи” дала-боғида ижодкорлар

ўтрасида навбатдаги бешинчи анъанавий шахмат турнири ўтказилади.

Устоз Озод Шарафидинов хотирасига багишланган ушбу тадбирда иштирок этишин истаган барча ижодкорлар таклиф этилади.

Сизни 20 августа куни эрталаб соат 7.00дан 7.30 гача метронинг “Буюк ишлар йўли” бекатида “Чорбог шахмат турнири” ёзувли махсус автобуслар кутади.

Ташкилий кўмита.

Ш.МУЗАФФАР чизган сурат.

Алло, нол учми?

— Алло, нол учми? — юраги ҳапкириб сўради Нортой.
— Эшитаман, гапиринг, — байронгина аёл тувиши ўштилди гўшакдан.
— Беморга ёрдамнинг керак, — муддаго ўтди Нортой.
— Манзилинг? — сўради дўхтир.
— Кулолкишлоп, Кувалагузар махалласи, Ҳумсоозлар кўчаси, олтинчи уй.
— Бу кўчанинг янги номими ё эксисими?
— сўради дўхтир аёл.
— Бори шу, опажон, эсими танибманни, Ҳумсоозлар кўчаси деймиз, — тушунтириди ийтиг.
— Йўйў, эски номиям бўлиши керак, уй-дагилардан сўраб кўринг-чи.
— Кимдан сўрайин, бувим инкилаб дард чекиб ётган бўлсалар! — Сад қизишиб жавоб кўтарида Нортой.
— Кўнглини ўшишни кўшишни томониди?

— Сой бўйидан келаверасиз, кўпприк ус-китуб оламиз.
— Беморинг исми, шарифи?
— Буйша Бойтоқи кизи.
— Нима-а?
— Буйша Бойтоева, — кўшимча килди ийтит.
— Шундай демайсизми, ўшлари?
— Ьшлари саксон иккади!
— Туғизилан ўйини айтинг.
— Тунгиз йилда туғилганлар.
— Эс-хушингиз жойидами, бу нима деганингиз? — аччикланди дўхтир.
— Тунгиз йилда туғилганлар дейламан-ку.
— Тунгиз пўнинг деб башканлик килман, начанинг ўйнда туғилган?
— Мин тўқиз юз ўсан кизинчи.
— Нима беъзоти киляпти?
— Коринлар бураф оғрияти.
— Дори-пори бердингларми?

Бердик, кор қилмаяти.
Уловингиз борми?
Бор, нима эди?
Уловга солиб олиб келавермайсизми?
Эшагиги чўлек, обиги қалтислаб колган, бир ҳафтадан бери шўр пахта боғлаб даво-лаётиман.

— Кўшилларда бордир улов?

— Бор, дўхтир, беришмайди.

— Илтимос кильсангизчи?

— Беришмайди. Бугун-эрта туғадиган

эшакни ким ҳам беради.

— Беморнинг кими бўласиз?

— Набирасиман.

— Исли, шарифингиз?

— Нортой Норбутаев.

— Телефон борми ховлида?

— Бор-бор! Иккя, нол, нол, нол, ўн иккя.

— Яхши, биз боргунимизга шприц, пахта, спирт, беш-оллип литр бензин тайёрлаб кўйин!

Муҳаммад ҲАҚИМЗОДА

вокеани шундай ифода этгандар:
“...Ховузнинг олдига нон сотувчи кизлар нонларни зиёратчиларга сотиб, асрда уйларига кетур эрдилар.

Бир кун бир киз кетмай ховузнинг олдига йиглаб ўттурубдур. Мен олдига бориб сўрадим:

— Нимага йиглайсан?

Ул қиз айтди:

— Эртадан кечгача сотон ноннимининг пулини ўшбу ховзага түшубир юбордим.

Эмди, мени уриб ўлдирадирлар. Онам ўт, ўзимни онам ўлбид кетон.

Менинг рахмим келди. Бенора етим экан. Сурдим:

— Кандайди ва кеарден тушурдинг?

Киз айтди:

— Ҳамма пулумни ҳамёнга солғон эрдидан:

— Ҳамма пулумни ҳамёнга солғон эрдидан ташкил.

— Кай жойга тушурдинг, менга кўрсат, — дедим. Киз тушган жойни кўрсатди. Мен кўйлап келингандар яшади.

Бобур Мирзонинг ўзишича, ўли Ҳуоммад Ҳуомон оғир бетоб бўлади, таъириларга бори шора кўллашадан охиз коладилар. Шунда улуг затлардан Мир Абдулкодим шахзода учун энг қадри нарсанси садака килиш позимлигини айтди. Уша заҳоти Бобур Мирзо “Ҳуомон” учун мендан қадрлорик нарса йўқдуд”, деган фикрни келидади. Буни эшигни ўзининг ўнини кўзларни келидади. Шунда улуг затлардан Бобур Мирзо келиб ўзиги деб ўнини килишни кўзларни келидади. Ушундага улуғнинга садака килингана юногат килинган эди. Бобур Мирзо Ҳуомонни килинган эди. Бобур Мирзо Ҳуомонни килинган эди.

Бобур Мирзонинг ўзишича, ўли Ҳуоммад Ҳуомонни килинган эди.

Бобур Мирзо Ҳуомонни килинган эди.